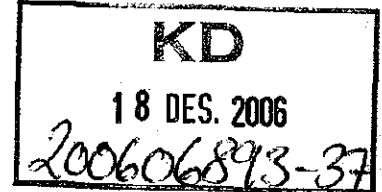

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring: Forslag til endring i gjeldende forskrift om opptak til universiteter og høyskoler

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 18.10.06 med nevnte høring. Universitets- og høyskolerådet (UHR) avgir med dette sin høringsuttalelse.

Departementet foreslår å endre gjeldende forskrift slik at universiteter og høyskoler "kan ta opp søkere som ikke oppfyller kravene til generell studiekompetanse til spesielt tilrettelagt ingeniøruddanning, jf. § 2-1 første ledd, og § 4-1 bokstav d), nr. 4. Det forutsettes at søkerne har relevant fagbrev".

UHR er positive til alle tiltak som kan føre til en påkrevet økning av antallet ingeniører, teknologer og realister, forutsatt at dette ikke går ut over kvaliteten på de uteksaminerte kandidatene. Vi har imidlertid noen kommentarer til selve forslaget.

Departementet grunngir forslaget med de positive erfaringene man har fra forsøksordningene med opptak til ingeniøruddanning med grunnlag i relevant fagbrev. Det er riktig at institusjonene som har lengst erfaring med disse forsøksordningene rapporterer om stort sett positive erfaringer med forsøksordningen. Det bør imidlertid understrekes at ordningens suksess delvis er basert på den støtten institusjonene har fått av ulike arbeidsgiverorganisasjoner, i tillegg til at rekrutteringsgrunnlaget naturlig nok er størst i oppstartfasen av en slik ordning. Arbeidsgiverorganisasjonene har uttalt at de ikke ønsker å støtte så mange slike tilbud for ikke å spre ressursene. På den annen side etterspør jo næringslivet ingeniører med praktisk bakgrunn.

Nasjonalt råd for teknologisk utdanning (NRT), som ligger under UHR og omfatter alle ingeniør- og sivilingeniøruddanninger, har behandlet forsøksordningen flere ganger. Første gang var på NRT-møte 2 i 2001. NRT ga den gangen sin støtte til forsøket, og modellen ble også anbefalt utprøvd i andre høyskoleingeniøruddanninger, blant annet kjemi. Vedtaket var følgende:

NRT støtter Høgskolen i Telemark sitt forslag om forsøk med endret studieløp for studenter fra videregående opplærings yrkesfaglige studieretning for elektro. Det forutsettes direkte opptak til høyskoleutdanning på 60 vt.

Siste gang saken var oppe var på NRT-møte 2 i 2005 (NRT-sak 28/05). De fleste høyskolene med forsøksordning orienterte da om sitt opplegg. Mesteparten av kritikken fra rådsmøtedeltakerne var til fagene norsk og engelsk. Disse kandidatene har et svakere grunnlag i disse fagene i utgangspunktet, og trenger ekstra påfyll, men dette er det vanskelig å få til innenfor knappe tidsrammer. Opplegget passer ellers best for ingeniøruddanningene og er ikke aktuelt for universitetsstudiene. NTNU har da også uttalt at dette opplegget ikke er aktuelt for NTNU, men at gode studenter kan komme for en påbygning fra bachelor til master. Rådsmøtet fattet følgende vedtak:

Nasjonalt råd for teknologisk utdanning anbefaler ikke at ordninger med opptak til ingeniøruddanning direkte fra fagbrev blir en ordinær rekrutteringsvei, men at det tilrettelegges for distriktvis ordninger. Dette innebærer at det gis tillatelse til prøveordninger spredt over landet på en slik måte at det ikke blir i konkurranse med andre nærliggende høyskoler.

Dette vedtaket ble formidlet til Kunnskapsdepartementet i brev av 01.02.06 i forbindelse med departementets pågående utredning om denne forsøksordningen skal gjøres permanent. NRT ba også om å bli holdt orientert om utredningen underveis og om at rådet gis mulighet til å komme med innspill til arbeidet. Dette har ikke blitt imøtekommet.

Høringen har vært diskutert i NRTs arbeidsutvalg, i tillegg til at det har blitt innhentet innspill fra flere av utdanningene. Det er bekymring for at studenter som kommer inn via fagbrev får "fritak" for fag / deler av fag som er på lavere utdanningsnivå. Fag på videregående opplærings nivå skal ikke gi uttelling i studiepoeng. Det understrekes at selv om samme lærebok eller tilnærmet samme "pensum" blir brukt på to ulike utdanningsnivåer, betyr ikke dette at kunnskapen er på samme teoretiske nivå. Med andre ord: Selv om man kan ha tilsvarende fag innenfor fagutdanningen som på ingeniøruddanningen betyr ikke dette at man kan gi fritak etter "tid-for-tid-prinsippet". Den teoretiske kunnskapen er ikke på samme abstrakte nivå, men en gjennomført fagutdanning kan imidlertid gjøre det lettere å tilegne seg den nødvendige teoretiske kunnskapen i etterkant. UHR er derfor av den oppfatning at studenter som tas inn på ingeniøruddanning på grunnlag av fagbrev i størst mulig utstrekning bør gå veien om tresemesterordningen slik at den teoretiske forutsetningen i grunnlagsfagene er på plass. Dette vil dessuten gi rom for ekstra undervisning i engelsk og norsk, som også en ingeniør bør beherske. Den foreslåtte § 3-3 krever at utdanningen skal være "spesielt tilrettelagt". Etter UHRs mening er det nødvendig at det presiseres nærmere hva som menes med spesiell tilrettelegging.

Det understrekes videre at ingeniøruddanningen må være innenfor samme retning som fagutdanningen for at direkte opptak til ingeniøruddanning overhode skal være et alternativ. Sist, men ikke minst, må det sikres at sluttkompetansen til kandidater som kommer via fagbrev er likeverdig med de ordinære kandidatene. Dette er viktig blant annet for at disse kandidatene skal ha den samme muligheten til videreutdanning. Vi ser også en fare for at forskriftsendringen kan tolkes som, eller etter hvert endres til, en rett for kandidater med fagbrev til å gå direkte videre på en ingeniøruddanning. Den spesielt tilrettelagte ingeniøruddanning er svært ressurskrevende og det må være helt opp til den enkelte institusjon om den ønsker å tilrettelegge for slike studieløp.

UHR støtter den foreslåtte endringen i gjeldende forskrift om opptak til universiteter og høyskoler med de vurderinger og forbehold som er uttrykt i denne uttalelsen.

UHR gir også sin støtte til at det åpnes for at institusjonene gjennom frivillige forsøk kan ta opp søkere til andre relevante studier med grunnlag i fagutdanning. Forutsetningen er at det sikres at kandidatenes sluttkompetanse er likeverdig med ordinære studenter, og at dette dokumenteres og evalueres.

Vennlig hilsen

Gunnar Stave (sign.)
leder UHR

Ola Stave
generalsekretær UHR